

Ю.О. Раздобарова, студентка
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
razdobarowa.july@yandex.ru
науковий керівник к.е.н., викл. Погасій С.С.

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Досліджуючи економічні перетворення у світовому масштабі, можна прийти до висновку, що суспільство перебуває на тому етапі свого розвитку, коли більшість проблем вирішують на базі швидкої розробки та використання у виробництві нових технологічних і організаційних ідей, нової техніки або інакше – інновацій. Інноваційний тип розвитку визначається перенесенням акцентів на використання принципово нових прогресивних технологій, випуск високотехнологічної продукції, розробку прогресивних організаційних і управлінських рішень в інноваційній діяльності.

У сучасних умовах науково-технічні розробки визначаються як фактор соціально-економічного розвитку країни, тобто їм належить провідна роль у вирішенні багатьох проблем [7].

Саме тому проблема активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств набуває принципового значення в контексті проведення ринкових реформ в Україні та підвищення ефективності господарювання. При цьому необхідна розробка нової моделі економічного зростання з урахуванням реформування відносин власності, системи управління інноваціями, створення ринкового механізму регулювання економічних відносин.

Вихід економіки України з кризового стану повинен базуватися перш за все на розвитку науково-технологічної сфери, яка може забезпечити інноваційний характер промислового виробництва [2; 4]. На це націлений Указ Президента України від 20 серпня 2001 року “Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери України і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку” [1].

В останні роки проблемам інноваційного розвитку промислових підприємств присвячено багато зарубіжних і вітчизняних наукових публікацій. Так, різні теоретичні аспекти цієї проблеми висвітлено в наукових працях таких відомих зарубіжних дослідників як И.Ансофф, Э. Брукінг, Л.Водачек, О.Водачкова, П.Друкер, В.Кинг, Д.Клиланд, М.Портер, Р.Ричард, Б.Санто, Р.Уотерман, Й.Шумпеттер, Ю.Анисимов, Ю.Анискин, А.Анчишкин, Л.Барютин, М.Гусаков, А.Дагаев, В.Дудченко, П.Завлин, А.Ипатов, А.Казанцев, А.Кругликов. Значна кількість досліджень вітчизняних учених також присвячена проблемам інноваційної діяльності підприємств. Серед них можна виділити праці таких вчених: В.Амітан, О.Амоша, Ю.Бажал, Є.Бойко, П.Бондарев, А.Гальчинський, В.Геєць, М.Данько, Г.Добров, М.Кизим, С.Ілляшенко, А.Козаченко, А.Кредісов, В.Кредісов, М.Крупка, О.Лапко, І.Лукінов та ін.

Але, незважаючи на наявність великої кількості наукових розробок, ще не вироблено єдиної політики щодо обґрунтування теоретико-методологічних підходів до стратегії інноваційного розвитку підприємств, принципів стратегічного управління науково-дослідними і досвідно-конструкторськими розробками (НДДКР), відсутні розробки щодо формування їх стратегії, визначення та оцінки науково-технічного потенціалу підприємств як основи їх організаційного розвитку. Існує проблема щодо організаційного моделювання інноваційної діяльності, обґрунтування відповідних організаційних структур управління інноваційним розвитком тощо. Крім того, виникає необхідність здійснення кількісної оцінки впливу інноваційної діяльності підприємства на його кінцеві результати.

Тому поглиблене вивчення питань, щодо активізації інноваційної діяльності промислових підприємств набуває визначного значення. Це пов'язано з обґрунтуванням нових пріоритетів розвитку економіки, таких як підвищення добробуту, інтелектуалізація виробничої діяльності з використанням новітніх та інформаційних технологій. Крім того, необхідна розробка нової фінансово-кредитної політики, системи ефективного стимулювання інновацій та зміни типу підприємницької діяльності (розвиток венчурного підприємництва та залучення ризикового капіталу до фінансування інновацій) [5].

Інноваційний характер промислового виробництва передбачає необхідність в стратегічному управлінні інноваціями на основі використання досягнень науково-технічного прогресу [3; 6]. До складу проблем розвитку

інноваційної діяльності слід віднести: розробку і освоєння таких видів продукції, які при виході на ринок зможуть забезпечувати довгостроковий стійкий попит на неї; освоєння і зростання обсягу виробництва якої може бути забезпечено за рахунок збільшення масштабів виробництва і зниження витрат на нього; покращення якісних характеристик продукції в умовах конкуренції, що пов'язано з тиражуванням нововведень. Їх вирішення вимагає розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства.

Підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємств повинне базуватися на розробці концепції стратегічного управління, що вимагає чіткого формулювання цілей ефективного управління інноваціями, точного визначення основних концептуальних понять і категорій, які достатньо повно відображають інноваційну діяльність. Стратегія інноваційного розвитку підприємства повинна у максимальному ступені відповідати специфіці галузі, до якої вона віднесена, конкурентному зовнішньому середовищу, бути спрямована на забезпечення можливостей зростання та захисту від зовнішніх загроз, орієнтована на організаційну силу та власні конкурентні можливості. Саме це спрямовує стратегію на такі види діяльності, які забезпечують підприємству ефективне функціонування та подальший інноваційний розвиток.

Основні цілі стратегії інноваційного розвитку підприємства повинні знаходити своє відображення в комплексній програмі його технічного розвитку. Вони передбачають: оновлення та випуск конкурентоспроможної нової продукції; підвищення її технічного рівня і якості; створення безперервного циклу робіт з інноваційного розвитку, починаючи від наукових досліджень, розробок та закінчуючи випуском нової продукції; рішення важливих соціально-економічних проблем розвитку підприємства тощо.

Стратегію інноваційного розвитку слід розглядати як систему довгострокових концептуальних установок розподілу ресурсів при зміні зовнішніх і внутрішніх умов функціонування. В умовах структурної перебудови промислового виробництва важливим пріоритетним напрямком є інноваційна діяльність в енергозбереженні, що зумовлено обмеженістю енергетичних ресурсів і постійним зростанням вартості енергоносіїв. При цьому необхідно вирішення таких завдань: покращення екологічної ситуації, зниження в структурі собівартості продукції витрат на енергозабезпечення та тарифів на електроенергію. Це пов'язано з тим, що забезпечення конкурентоспроможності продукції вітчизняних промислових підприємств неможливо при високих енерговитратах, які їй притаманні.

Розробка стратегії інноваційного розвитку засновується на критеріях доцільності інвестиційної підтримки нововведень. Вона повинна забезпечити взаємозв'язок між рівнем значимості нововведень, ступеня їх готовності до реалізації з використанням потенційних джерел фінансування.

Науково обгрунтована стратегія інноваційного розвитку дає можливість прогнозування розвитку ринку, концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках інноваційної діяльності підприємства. Вона повинна забезпечувати безупинне удосконалення та відновлення продукції, яка випускається, що робить пріоритетними проблеми організації НДДКР, освоєння продукції і впровадження її у виробництво.

Список літератури: 1. Указ Президента України Л.Д.Кучми № 640/2001 від 20 серпня 2001 року “Про невідкладні заходи щодо виводу з кризового стану науково-технологічної сфери України і створення реальних умов для переходу економіки на інноваційну модель розвитку”. / Голос України, 2001, 21 березня. 2. Вовк В. Україна в контексті сучасних тенденцій і сценаріїв світового розвитку.//Національні інтереси: Сб. наук. пр. Ч. 6. – Львів: Група дослідження проблем суверенітету, національних інтересів і безпеки, 2002. – С. 106-128. 3. Кацура С.М. Інноваційна модель економічного зростання // Управління економікою переходного періода / НАН України. Ін-т економіки пром-сти. – Донецьк, 2000. – 300 с. 4. Концепція державної промислової політики України / М.Г.Чумаченко, О.І.Амоша, М.І.Іванов та ін. – Донецьк, ІЕП НАН України, 2000. – 424 с. 5. Кузьменко О. Організаційні механізми і пріоритети фінансування інноваційного науково-технічного розвитку промислових підприємств Донецького регіону / Аналітично-інформаційний журнал “Схід”, 2002, №2 (45), с. 10-12. 6. Лукінов І. До питання про концепцію і модель сучасного економічного розвитку України.//Економіка України, 2001, №6, с. 4-10. 7. Яковлев А.І. Соціально-економічна ефективність нововведень за умов ринку. – К.: ІСДО, 1994. – 120 с.